

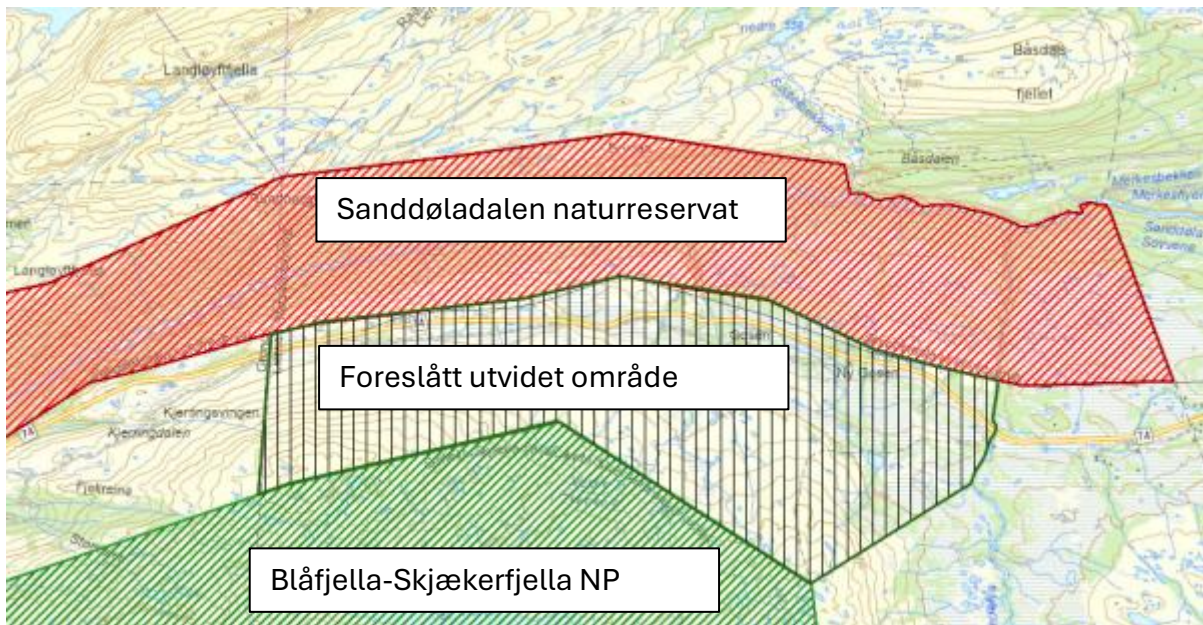
Notat: Brukerinteresser utvidelse av Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark

Utarbeidet av Stiftelsen Naturporten

Bakgrunn

Statsforvalteren i Trøndelag har på oppdrag fra Miljødirektoratet startet oppdraget med «Bevaring av verdifull natur – Nasjonalpark». Som et ledd i dette arbeidet pågår det en prosess for utvidelse av Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark, gjennom å innlemme flere tilgrensende verneområder til nasjonalparken. Herunder er det foreslått å utvide nasjonalparken nordover fra dagens parkgrense på Li-fjellet, og inn mot Sanddøldalen naturreservat.

Utvidelsen er foreslått i henhold til følgende kart;

Stiftelsen Naturporten har på oppdrag fra Statsforvalteren gjennomført en kartlegging av brukerinteressene i det foreslåtte utvidede området på Li-fjellet. Brukerinteressene presenteres i dette dokumentet.

Eiendom- og rettighetsforhold

Planområdet har viktige bruksinteresser med betydning for bolyst og lokalt næringsliv. Hele området som foreslås vernet er statsallmenning, med Statskog SF som grunneier og Nordli fjellstyre som forvalter av bruksrettigheter etter Fjelloven.

Statsallmenningene representerer en spesiell eiendomstype, som har røtter tilbake i tidligere rettstradisjoner hvor bruksretter var sentrale, mens grunneierretten var lite utviklet. Dette systemet er på mange måter videreutviklet i statsallmenningene. I motsetning til private eiendommer, hvor bruksretter som regel representerer mindre heftelser, er statsallmenningene av en helt annen karakter og bruksrettene har ofte en større verdi enn selve grunneierretten. Denne situasjonen gjenspeiles i forvaltningen av statsallmenningene, ikke minst når det gjelder rolledelingen mellom de ulike forvaltningsorganene.

Statskog SF

Statskog SF er grunneier i planområdet. Statskog SF har myndighet til å foreta grunnDisponeringer, med Fjellstyrene som høringsinstans. GrunnDisponeringer som foretas av Statskog skal ikke være til hinder for bruksrettighetene etter Fjelloven. Statskog SF forvalter skogressursene i statsallmenningene, i samråd med allmenningsstyrer der det foreligger virkesrett. I statsallmenningene i Nordli foreligger ingen virkesrett, og skogressursen forvaltes derfor av Statskog SF

Fjellstyrene

I alle kommuner hvor det er statsallmenning skal det være et fjellstyre. Fjellstyret velges av kommunestyret i forbindelse med kommunevalget, men er utover det selvstendige organer. Fjellstyrene forvalter bruksrettigheter etter Fjelloven, med Statskog SF som høringsinstans.

Fjellstyrene administrerer jakt- og fiskerettigheter i statsallmenningene, og bruk og utnyttelse av de jordbrukstilknnyttede rettigheter som seter og beite. Bruksrettens innhold er ikke uttømmende beskrevet i fjelloven, men er fastlagt gjennom lang tids bruk. Utnyttelsen av bruksrettene er heller ikke låst til en bestemt tilstand, og en tidsmessig utvikling av bruksrettene står sentralt.

Inntekter fra jakt og fiske går til fjellkassen, som også dekker kostnader ved denne virksomheten

Fjellstyrene kan ansette Fjellopsyn (Fjelovens §36) til å føre tilsyn i statsallmenningen. Fjellopsynet skal se til at privatrettslige og offentligrettslige bestemmelser overholdes. Nordli fjellstyre har etablert en felles oppsynsordning med Sørli fjellstyre, i selskapet Fjellstyrene i Lierne SA, som per i dag har ansatt 3,4 årsverk med fjellopsyn. Tilsyn og kontroll foregår i nært samarbeid med Politiet og Statens Naturoppsyn.

Bruksrettigheter

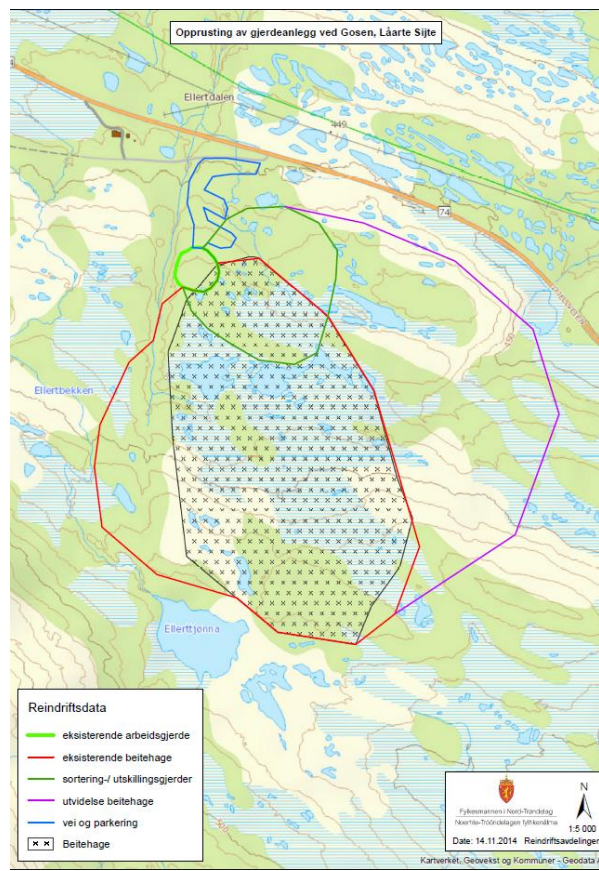
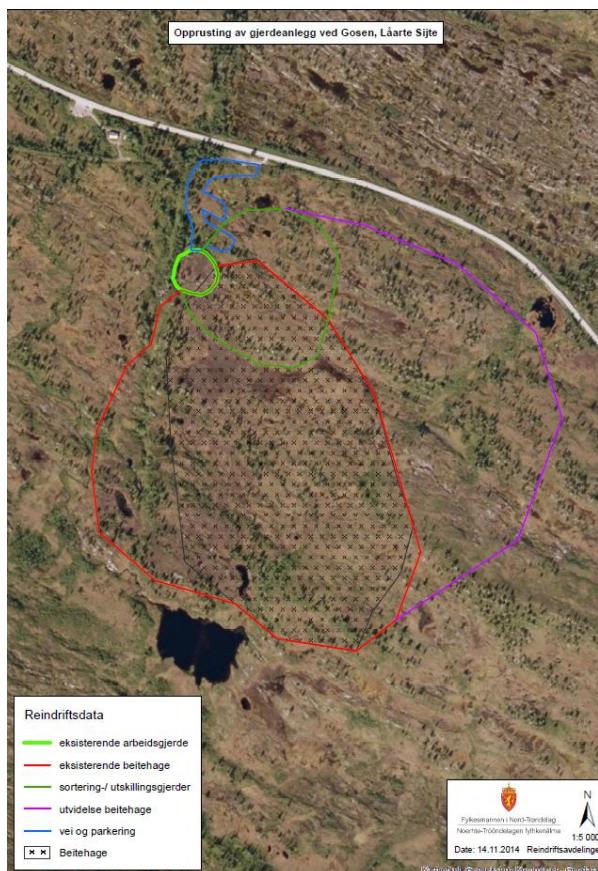
Reindrift (Reindriftsloven)

Planområdet ligger innenfor det samiske reinbeiteområdet, hvor reindriften reguleres etter Lov om reindrift (Reindriftsloven). Den samiske befolkningen har på grunnlag av alders tids bruk rett til å utøve reindrift innenfor områder hvor reindriftssamer fra gammelt av har utøvet reindrift (§4)

Planområdet inngår i Låarte reinbeitedistrikt (Luru), som består av 6 siidaandeler og et høyeste reintall på 2800 rein (31.3.2019). Skillet mot Østre Namdal reinbeitedistrikt i nord følger elva Sanddøla. Mellom RV74 og Sanddøla har Østre Namdal ei flyttelei.

Låarte reinbeitedistrikt er et helårsdistrikt, som utnytter ulike deler av arealet til ulike tider av året, avhengig av forholdene det enkelte år. Faktorer som påvirker bruken kan være værforhold, beite og rovdyr.

En velordnet reindrift er avhengig av tilfredsstillende gjerdeanlegg. På sør side av FV 74, øst for Gosen, har distriktet restaurert og rustet opp et større og permanent gjerdeanlegg med parkeringsplass og tilkomstvei. Gjerdet benyttes ved reinskilling og i forbindelse med høstslakt. Distriktet har hatt planer om å utvide området ytterligere.

Planskisse for gjerdeanlegg ved Gosen - 2015

Området rundt parkeringsplassen ved Østre Tverrelva (innfallsport til nasjonalpark) benyttes år om annet som midlertidig gjerdeplass/arbeidsgjerde.

Landbruksrettigheter etter Fjellogen

Jordbruker med beiterett i statsallmenning har rett til å beite med buskap som gården kan vinterfø, og har rett til å oppføre seter dersom det godtgjøres behov (Fjellovens §§15-22). Retten skal kunne utnyttes på en måte som til kvar tid er i samsvar med rasjonell bruk, og som er naturlig etter tida og tilhøva.

Det er lange brukstradisjoner knyttet til saubeite i Lierne kommune, men saubeite har siden 1990-tallet svært redusert som følge av rovdyrproblematikk. Det er for tiden én beitebruker som slipper sau på utmarksbeite i Sanddøldal statsallmenning, med en besetning på ca. 100 vinterforede sau. Det finnes per i dag ingen bygninger eller anlegg knyttet til landbruksnæringa innenfor planområdet, hvor beite foregår sporadisk.

Private rettigheter

Siden hele planområdet ligger på Statskog grunn, vil man ikke komme i inngrep med private grunneiere. Når dette er sagt foreligger det en del infrastruktur i området som kan knyttes til private brukerinteresser. Denne infrastrukturen beskrives i et eget kapittel.

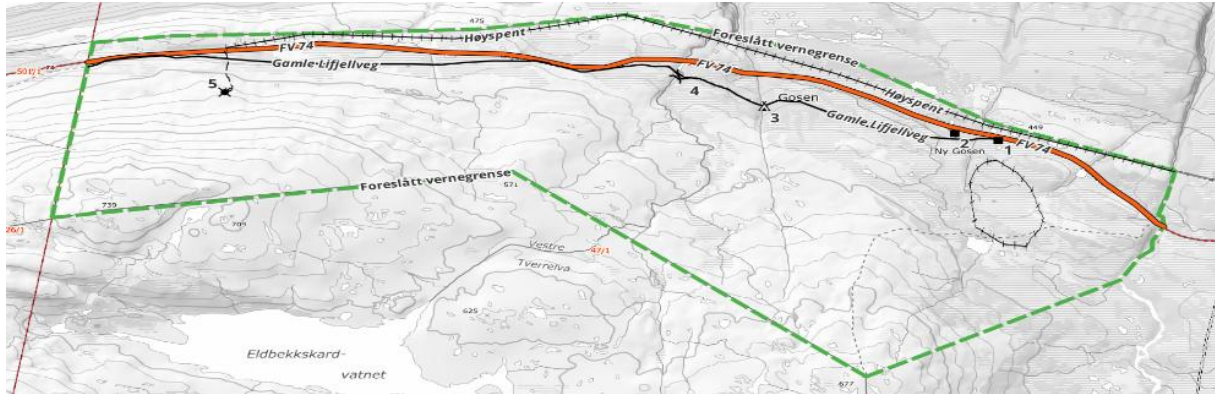
Pr i dag ligger det en privat eid fritidsbolig med festetomt, på Gosen. Fritidsboligen ligger uten direkte tilknytning til andre hytter og hyttefelt.

Med utgangspunkt byggets beliggenhet, er det et godt utgangspunkt for jakt, fiske og friluftsliv.

Infrastruktur

I det foreslåtte området for utvidelse er det etablert noe infrastruktur. Samtidig som Statskog er grunneier av områdene, ligger bruk og brukerinteresser knyttet til infrastrukturen, primært hos ulike andre aktører.

I følgende kart og tabell fremstilles infrastrukturen innenfor planområdet;

NR ref kart	NAVN	BESKRIVELSE	GNR/BNR	GRUNNEIER / RETTIGHETSHAVER / FESTER
1	Reingjerde og beitehage	Bygg og gjerder tilknyttet reinsamlingsplass	47/1/9004	Statskog / Låarten Sijte
2	Ny-Gosen	Fritidsbolig m/uthus	47/1/18	Statskog / Joar Pynten
3	Gosen	Gapahuk / uthus tilknyttet gamle Li-fjellveg	47/1	Statskog / Li-fjellvegens venner
4	Vestre Tverrelv	Bru	47/1	Statskog / Rettighetshaver ikke registrert
5	Kommunikasjonsanlegg	Bygg / installasjon for telekom med tilhørende ATV trase	47/1/9005	Statskog / Telenor Towers Norway AS
5B	Radiolink	Radiolink Stasjon	47/1/9001	Statskog / NTE Telekom AS
Navngitt	Gamle Li-fjellveg	Enkel vei, med tilhørende mindre installasjoner og parkeringsplass	47/1/9007 og 9003	Statskog / Li-fjellvegens venner
Navngitt	Høyspent	Høyspent - El	47/1	Statskog / Rettighetshaver ikke registrert
Navngitt	Fylkesvei 74	Hovedferdselsåre mellom Lierne og Grong	500/1	Trøndelag FK / Statens vegvesen

Punkt nr 1

Innenfor det angitte området ligger det et samlingsområde for rein. Herunder er det etablert permanente gjerder, samt opparbeidet parkering. Installasjonen disponeres av Låarte Sijte og brukes jevnlig.

(Ref. Bruksrettigheter – Reindrifft)

Punkt nr 2

Innenfor det foreslåtte utvidede området ligger det en Fritidsbolig med uthus. Bygget har tidligere vært bolig for fastboende, men disponeres i dag som fritidsbolig.

Hytta ligger på et punktfeste med Statskog som grunneier

Punkt nr 3

Gapahuk og uthus tilknyttet gamle li-fjellveg.

I april 2021 ble det iverksatt ett prosjekt for å restaurere den gamle Li-fjellveien mellom Gosen og Gammel-gosen. Tiltaket ble iverksatt av Lierne frivilligsentral og Lierne kommune, med støtte av flere andre samarbeidsaktører.

I tilknytning til den gamle hustomta på Gammel-Gosen Vegstasjon er det tilrettelagt for besøkende. Ved anlegget er det etablert med utedo, gapahuk, sitteplasser, bålplasser scene og parkeringsplass.

Anlegget driftes av venneforeningen «Gamle Lifjellvegens Venner», mens Lierne kommune står som eier av installasjonene.

Opparbeiding og drift av anlegget har blant annet fått støtte fra Grunneierfondet i Statskog.

Punkt nr 4

Bru ved Vestre Tverrelva, som en del av gamle li-fjellveg.

Brukerinteressene knyttet til brua er trolig flere. Den har en naturlig verdi som en del av «Gamle Li-fjellveg» og de som ferdes etter denne turstien. Videre har den sannsynligvis verdi for flere brukergrupper som ønsker å krysse Vestre Tverrelva uten å trekke ned på fylkesvegen.

Her er det ingen rettighetsdata registrert.

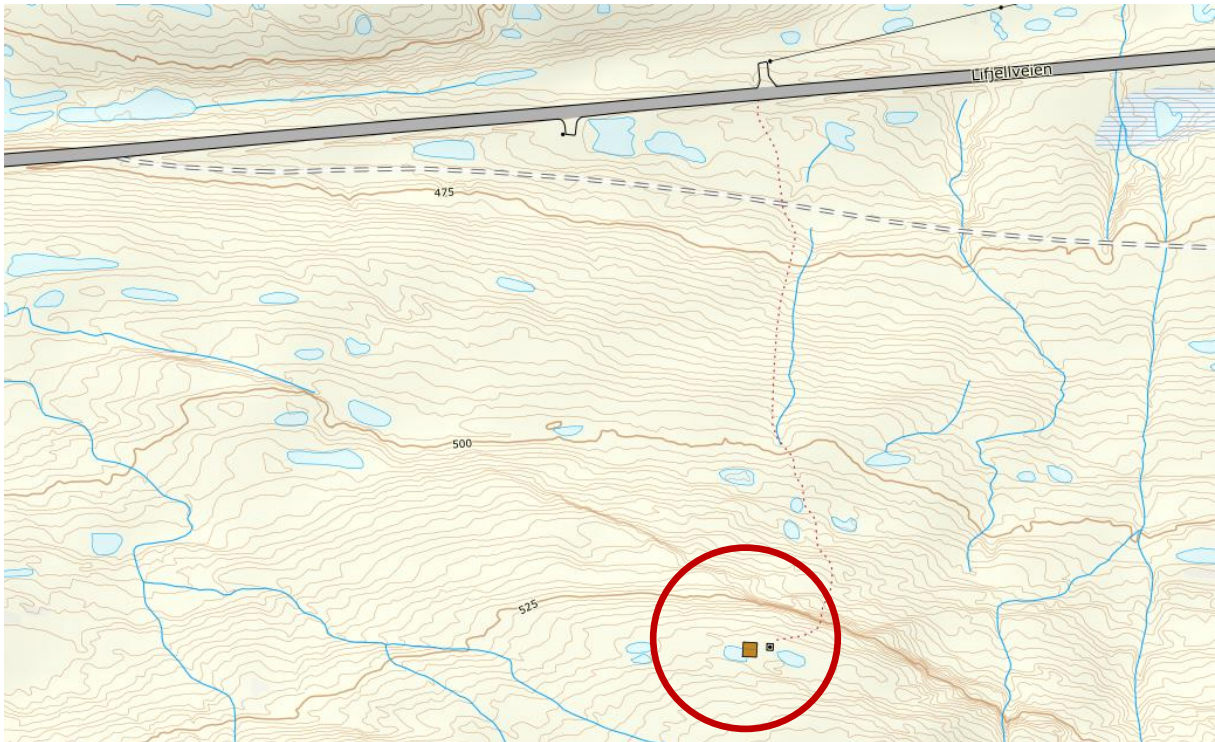
Punkt nr 5 og 5B

Punkt for telekom med tilhørende ATV trase

I området ligger det to installasjoner;

- Installasjon med antenne og teknisk bygg - etablert og driftes av Telenor Towers AS
- Installasjon med radiolink - etablert og driftes av NTE Telekom AS

Det er etablert en enkel ATV trase fra fylkesvei 74 og opp til installasjonen, som nyttes ved behov ifm vedlikehold.

Gamle Lifjellveg

Veien har kulturhistorisk verdi som ferdselsvei mellom Lierne og Grong.

Siden april 2021 har deler av veien blitt restaurert. «Gamle Lifjellvegen» er et viktig kulturhistorisk veganlegg, som er rustet opp til å bli en flott og lavterskel tursti, i et nydelig fjellterreng. Gamle Lifjellveg har etter oppgraderingen blitt brukt av flere lag, foreninger og råd – og det forventes å vedvare. Eksempelvis arrangerte Nordli og Sørli menighetsråd en pilgrimsmarsj og gudstjeneste, i tilknytning til veg-anlegget.

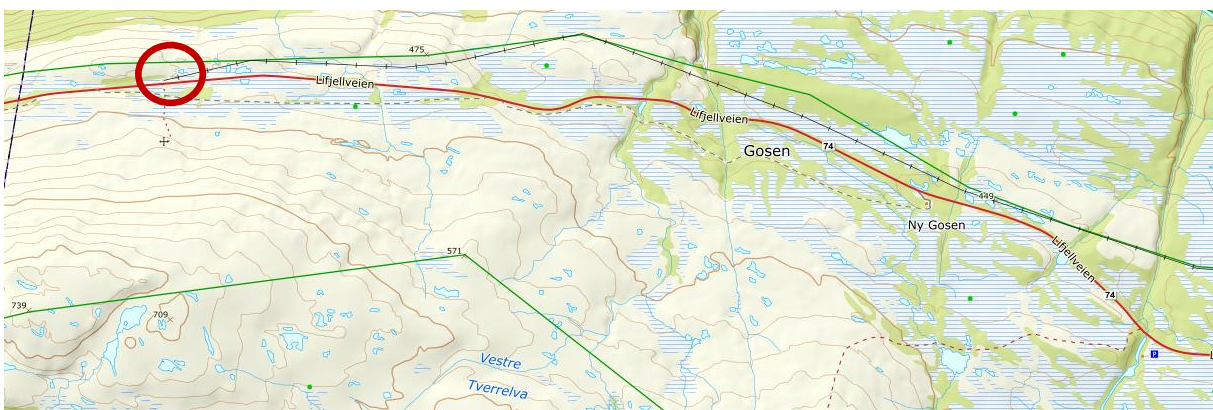
Gamle Lifjellvegs venner drifter anlegg og tilbud tilknyttet turstien.

Høyspentledning

Gjennom tilnærmet hele det foreslåtte utvidede området er det etablert høyspentlinjer. Det er ikke registrert rettighetshaver i matrikkelen, men EI-anlegget driftes av Tensio. Herunder har nettselskapet konkrete interesser både til det fysiske anlegget, samt knyttet til drift og vedlikehold.

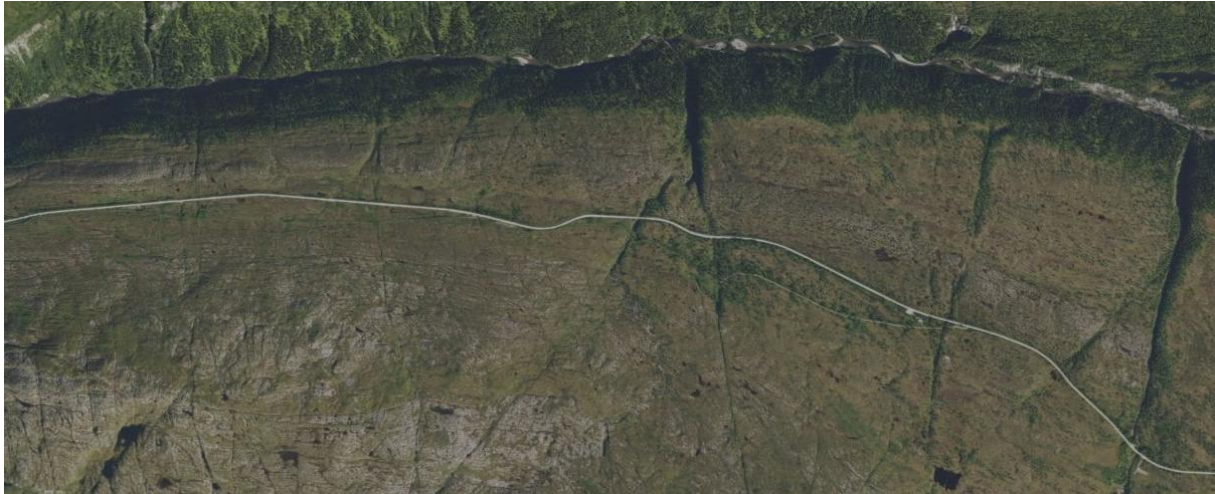
Ved starten av kabellinjen i Vest er det etablert en trafostasjon.

Fylkesveg 74

Fylkesvegen strekker seg øst-vest gjennom det foreslåtte vernede området. Herunder har både Trøndelag fylkeskommune og Statens vegvesen konkrete bruks- og eierinteresser knyttet til vei og veikropp.

Ved starten av høyspentledningen på vestsiden av fjellet er det etablert en kamerastasjon ved fylkesveien.

Tradisjonell bruk

Jakt-, fiske- og friluftslivsinteressene står sterkt i regionen, og høsting av naturressurser har vært avgjørende for bosettinga i området.

Generelt om jakt

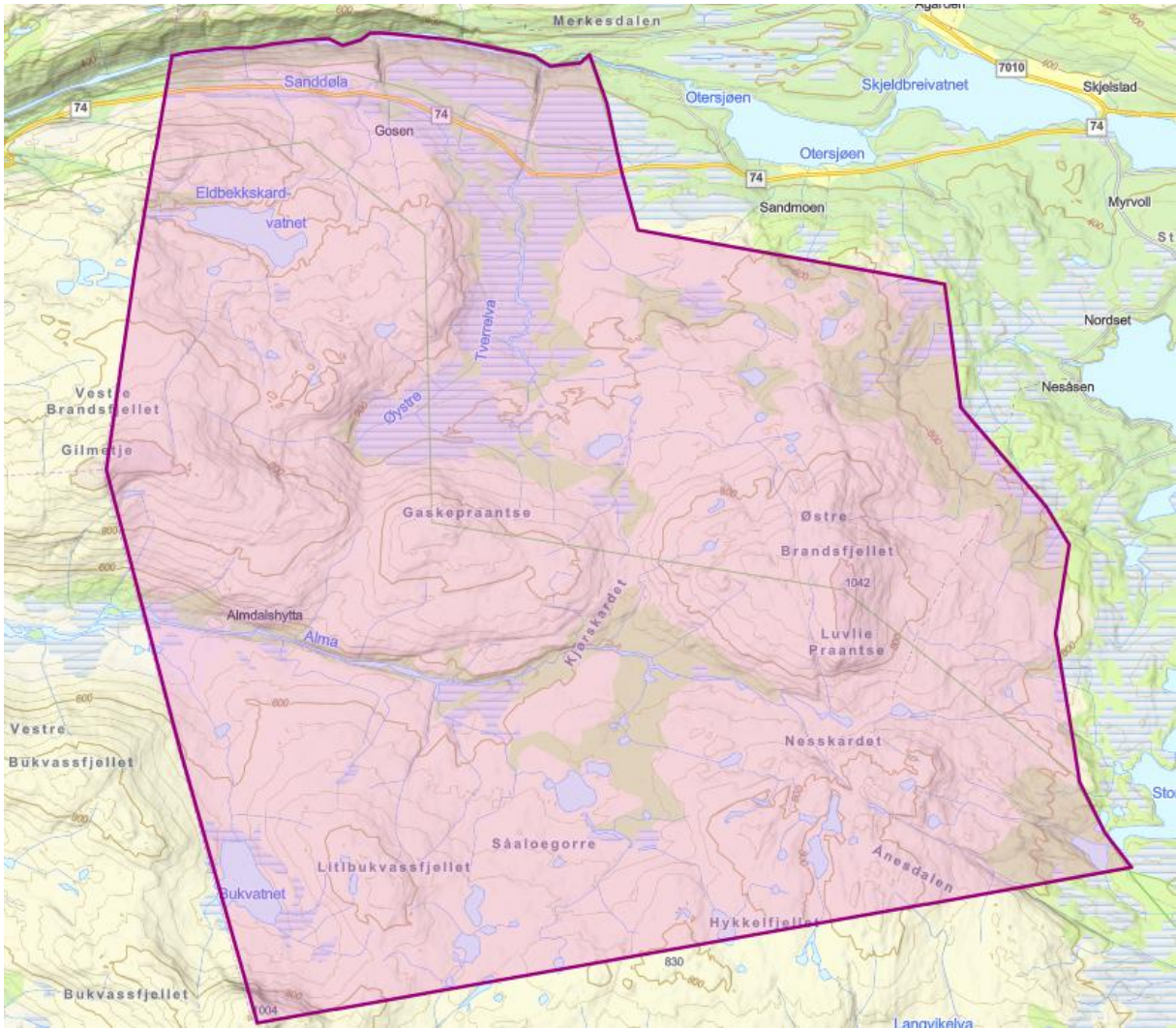
Retten til all jakt innenfor planområdet administreres av Nordli fjellstyre, etter Fjellovens bestemmelser.

Småviltjakt

«I statsallmenning skal de som siste året har vært og fremdeles er bast bosatt i Norge ha rett til under like vilkår å oppnå mulighet til å drive jakt uten hund på småvilt» (Fjellovens §23). Innbyggere i tidligere Nordli kommune har i tillegg særrettigheter til småviltjakt, som snarefangst av rype og småviltjakt med hund.

Det foregår småviltjakt i hele planområde, primært etter rype. Jakta tilbys etter søknad og trekking, eller ved direktekortsalg gjennom Inatur.no. Etterspørselen er økende, og såpass stor at det er nødvendig å avgrense antall jegere, fellingskvoter og jakttid. Lirype og fjellrype er de viktigste artene å jakte på, i tillegg til noe innslag av storfugl og orrfugl. Området har tradisjonelt sett vært viktig for snarefangst etter rype.

På grunn av lett tilgjengelighet og relativt gode bestander er området svært attraktivt for jegere fra hele Namdalen og gamle Nord- Trøndelag fylke

Lifjellet jaktfelt – Sanddøldal statsallmenning

Storviltjakt

Planområdet inngår i Sanddøldal jaktfelt i «allmenningen vest» tildelingsområde for storvilt. Tildelingsområdet disponerer for tiden 20-30 fellingsretter på elg og 4-7 fellingsretter på hjort, hvor 6-8 elger og 4 – 7 hjorter tilligger Sanddøldal jakfelt. Storviltjakta foregår i hovedsak på nord side av FV 74, men høyereliggende områder har også betydning i form av tellende tildelingsareal og som viktig beiteareal i deler av året.

Hundetrening- og prøver

Det er lang tradisjon for bruk av Lifjellet til trening og prøver for stående fuglehunder. Nordli fjellstyre har etablert et permanent treningsområde for fuglehunder på Lifjellet. Dagens avgrensing følger Østre Tverrelva mot vest i perioden 21.8 – 09.09. Fra 2.10 kan jakthundtrening foregå i hele jaktfeltet (Sanddøldal statsallmenning).

Namdal fuglehundklubb har tradisjon for å arrangere to nasjonale jakthundprøver på Lifjellet i perioden februar – april, i tillegg til at flere raseklubber har egne arrangement.

Fiske

Retten til fiske i området forvaltes og administreres etter Fjellevens bestemmelser.

Statsallmenningene i Nordli inngår i et fiskekortsamarbeid med Nordli fjellstyre og private rettighetshavere langs Sanddølavassdraget = Nordlikortet. Eneste fiskevann innenfor planområdet er Ellerttjønna, i tillegg til at det kan fiskes etter ørret i Østre- og Vestre Tverrelva

Friluftsliv/arrangementer

Hele Lifjellet er et viktig utfartsområde for både lokalbefolkning og tilreisende fra Namdalen/Nord Trøndelag. På vinteren dreier besøket seg mye om rypejakt, og på våren mer om skiturer og enkelt friluftsliv i fjellet. På sommeren er Gosen en anvendt innfallsport til fisketurer til Eldbekkskardvatnet og toppturer til Brandsfjella. På høsten er det igjen sesong for småviltjakt og ikke minst bærsanking.

Gamle Lifjellvegen er et viktig kulturhistorisk veganlegg og utgjør et godt tilbud for tur og rekreasjon. Videre nyttes anlegget til formidling og kulturarrangementer. Herunder har Gamle Li-fjellvegs venner en ambisjon om et årlig arrangement, med navnet «Fålkssjikk».

Oppsummering

Denne rapporten har til hensikt å belyse brukerinteressene på Li-fjellet, innenfor området som er foreslått innlemmet som en del av Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark.

I det foreslåtte utvidede området ligger det flere installasjoner og teknisk infrastruktur, som er samfunnskritisk. Området er mye brukt av bruksberettigede, både når det gjelder reindrift, samt jakt og fiske. Videre er dette et attraktivt friluftslivsområde, med tidvis betydelig utfart.